

Ülevaade Eesti Korrespondents-Instituudi tegevusest

Käesoleva aasta novembris täitub 12 aastat Eesti Korrespondents-instituudi asutamisest. Esialgsest tagasihoidlikust algusest arenes aastate jooksul terve rida mitmesuguseid kursusi nii üld-kui kutsehariduse aladel.

Üldhariduse alal võeti Instituudi töökavasse 4-klassiline reaalkool, mille kava vastas täpselt Rootsi 4-klassilisele reaalkoolile. Sellele lisaks oli kavas veel Eesti 3-klassilise reaalkooli eesti keele kursus, mille läbivõtmine oli kohuslik kõigile reaalkooli õpilastele. Reaalkooli kursus oli algul kõige suurema ulatusega Instituudi tegevuses. Üldhariduslike õppeainete hulka kuulub ka rootsi keele kursus algajaile ja edasijõudnuile. Arusaadavalt põhjusil oli huvi nim. kursuste vastu alguaastail väga suur.

Tegelikult vajadusest tingituna alustas Instituut kohe algusest peale ka kutselaadiliste kursustega. Esimesena starditi tehnilise joonistusega ehitustehnilisel alal. Sellele järgnes raamatupidamise kursus, millele lisaks hiljem kalkulatsoon-õpetuse kursus. Tehnilis-test kursustest võeti hiljem kavasasse masinaehitustehniline joonestamine.

Kui luhtus Eesti Komitee algatus korraldada üheaastane täienduskursus mõne Rootsi seminari juures neile eesti õpetajaile, kes soovivad siirduda tööle Rootsi koolidesse, siis võttis Instituut enda peale vastava täienduskursuse korraldamise eesti ja läti õpetajaile. Nim. kursuse kavasse võeti rootsi keele kursus, mis hõlmab ligikaudu rootsi reaaleksami nõudmised rootsi keele alal, ja sellele lisaks 5.õppekirja ulatuses valitud peatükke gümnaasiumi rootsi keele kursusest, eeskätt kirjaliku väljendusoskuse süvendamiseks. Peale rootsi keele võeti kavasasse ülevaated Rootsi ajaloost, maateadusest ja koolisüsteemist ja valitud peatükid rootsi keele meetoodikast. Sellega kujunes sellest üsna suure ulatusega kursus, mis on koostatud ühe kutsegrupi huvides.

Aja jooksul hakkas ikka enam ja enam esile kerkima vajadus eesti merekooli järele. Kui vastavate rootsi asutuste poolt lükati tagasi ettepanek statsionaarse eesti merekooli asutamiseks, siis võttis Instituut oma õlgadele Eesti Merekooli korraldamise korrespondentsiteel. Eesmärgiks seati laevade noorema juhtkonna valmistamine. Eesti Merekooli

õppekava aluseks võeti Eestis iseseisvuse ajal kehtinud merekoolide õppekavad mõningate muudatuste ja täiendustega, mis on viimase paari-kümme aasta jooksul meresõidu alal toimunud ja millede tundmine on vajalik tänapäeval laevade nooremal juhtkonnal. Vastavalt seatud eesmärgile koostati Eesti Merekool ühest ettevalmistusklassist, mis on ühine kõigile õpilastele, ja kahest põhiklassist: navigatsiooniklassist 2. ja 3. järgu tüürimeeste valmistamiseks ja masinaklass 2. ja 3. järgu laevamehhaanikute valmistamiseks. Vastavalt EESTI Merekooli seadusele olenes tüürimeeste 2. ja 3. järk teatavail juhtudel laevade suuruselt. Nimelt ligisõidutüürimeeste klassikursuse lõpetanud said õiguse sõita kuni 2000 br.reg.t. laevades 2. järgu tüürimehena ja üle 2000 br.reg.t. laevades 3. järgu tüürimehena. Sama oli kehtiv ka masinaklassikursuse lõpetanute kohta, kes said 2. resp. 3. järgu laevamehhaanikukutse õiguse vastavalt laevasuuruselt. Needsamad põhimõtted on kehtestatud ka Eesti Korrespondentsinstituudi juures töötava Eesti Merekooli kursuse lõpetanute kohta. Need, kes on vähemasti rahuldavate tagajärgedega lahendanud vastava klassi kõikide õppekirjade kontrollülesanded ja on sõitnud merd seaduses nõutud aja, võivad ilmuda vastava eksamikomisjoni ette. Need, kes on õiendanud kõik kirjalikud ja suulised katsed vähemasti rahuldavate tagajärgedega, saavad eksamikomisjoni liikmete allkirjadega tunnistuse eksami õiendamise kohta. Selle tunnistuse põhjal annab Eesti Komitee ajutise diplomi vastavalt 2. ja 3. järgu tüürimehe või 2. ja 3. järgu laevamehhaaniku kutseõiguse kohta.

Eesti Merekooli kursusest kujunes kõige ulatuslikum kursus Instituudi tegevuses.

Uutest kavatsustest on praegu Instituudis päevakorral eesti keele kursuse korraldamine kõigile eesti noortele, kes õpivad Rootsi või teiste maade keskkoolides ja gymnaasiumides. Kavatsusel on nim. kursuse aluseks võtta Eesti iseseisvusaegse 3-klassilise reaalkooli eesti keele õppekava. Nagu eelpool oli märgitud, kuulus nim. eesti keele kursus Instituudi juures töötanud 4-klassilise rootsi reaalkooli kavas, kuid selle õppekirjad on osalt lõppenud, osalt peaaegu lõpukorral. See kursus on koostatud üle 10 aasta tagasi ja selletõttu sisult vananenud. Peale põhjaliku sisulise ümbertöötuse on vaja sellele kursusele veel koostada terve seeria õppekirju sissejuhatava osa kohta, sest praeguste õpilaste eelteadmised algkooli eesti keele kursusest on palju puudulikud kui 10-11 aastat tagasi.

Kavatsus on aga, et kõik eesti noored, kes vabas maailmas õpivad või on õppinud keskkoolides ja gymnaasiumides teeksid läbi Eesti iseseisvusaegse 3-klassilise reaalkooli eesti keele kursuse, eriti keeleõpetuse osas, ja soovijaile võimaldada pärast nim. kursuse

lõbivõtmist ka eksami õiendamise vastava eksamikomisjoni ees, kes annaks pärast eksami vähemasti rahuldavat õiendamist ka vastava tunnistuse. Seega võiksid ka välismaal kõik vähemasti keskhariduse saanud eesti noored vastava maa koolitunnistuste kõrval saada ka tunnistuse eesti keele oskuse kohta Eesti 3-klassilise reaalkooli kava ulatuses.

Peale korrespondentsi teel õppimise võiks selle kursuse lõbivõtmist organiseerida eesti täienduskoolide pealeehitusena, õpperingidena kus noorte organisatsioonide raamides või mõnel muul kohapeal sobival viisil ja kujul.

See on üsna suur üritus ja Instituudil ei ole selleks majanduslikke võimalusi, ja vaevalt nim. kursus end majanduslikult niipea tasubki. Kui leitakse mingeid toetusvõimalusi selleks, võiks Instituut nim. kursusega startida juba eeloleva aasta algul. Vastavad eeltööd on tehtud.

Instituudi juhatajaks on olnud Gustav Puu kuni 1.7.1947 ja sellest ajast alates H. Rajamaa.